

Om ansvar

Jeg har filosoferet lidt over ordet ansvar. Vi har et udtryk, der hedder at "tage ansvar" - ansvar det er altså noget, man aktivt tager. Ikke bare noget, man har. Piet Hein skriver i et græk noget om, at det vigtigste er ikke, "hvordan man *har* det, men hvordan man *tar* det".

Så – ansvar har måske noget at gøre med, hvordan vi *tar* livet?

Der er nogle forhold i den måde, vi "har" det på, som vi ikke kan lave om – hvor vi ikke kan vælge. F.eks. er det jo et grundvilkår, at vi alle skal dø. Der er også andre ting, der kan være uden for vores indflydelse – vi kan få en livstruende sygdom, jeg kan få den berømte tagsten i hovedet, vi kan blive svigtet og forladt, og vi skal selv miste. Vi bestemmer heller ikke selv, hvilke odds vi skal have med os fra starten – vi bestemmer jo ikke, hvilken familie vi bliver født ind i.

Så der er forhold i vores liv – hvordan vi *har* det – vi ikke kan lave om på. Men vi kan ændre og lave om på, hvordan vi "tager det" – hvordan vi vælger at reagere på de stød, som livet gir os. En af reaktionsmåderne kan være at vælge at dulme smerten, at bedøve os, at flygte, f.eks. ved alkohol eller andre ting. Det kan jo være en overlevelsesstrategi for en stund.

Men problemet er, at vi så ikke længere er til stede i det liv, der er vores, – vi er ikke levende og nærværende i det liv, der er inden i os eller, der er omkring os. Vi er væk fra livet – selvom vi ikke er døde endnu...

Men vi kan også vælge at forsøge at møde livet – og forsøge at rumme alle de ting, som livet bringer med sig af godt og skidt. Og det kan til tider gøre ondt, men vi er til stede i vores liv.

Det er det store mod, jeg oplever hos mine klienter, som søger min hjælp. At de forsøger at være i det, som er svært, at rumme det, der er sket, og som har gjort livet svært for den enkelte.

Det er at tage ansvar for sit liv. Og ordet ansvar betyder ikke skyld og byrde. I virkeligheden indebærer ansvaret en FRIHED – det betyder, at vi ikke var programmeret til at blive eller gøre noget bestemt, fordi vi har nogle bestemte vilkår med os.

Fordi vi – hvis vi *tar* ansvaret – får noget at skulle have sagt.

Ordet ansvar betyder nemlig egentlig at "sige noget" – at svare igen, at svare på – som det engelske *respons* og *responsability*, som jo egentlig betyder "evnen til at svare igen". Så at tage ansvar for sit liv er at svare livet igen – at have noget at skulle have sagt – og når vi har noget at skulle have sagt, så har vi indflydelse – så er det os, der bestemmer!

Og så får man indflydelse på, hvordan man "har det".

Det er altså ikke, hvordan man *har* det - men hvordan man *tar* det. Jeg oplever mig selv som privilegeret over at arbejde med mennesker, der forsøger at *ta* livet – at møde livet på en anden måde.

Prøv at læse historien om "Pølserne på tørreloftet". Det er en anekdote, jeg fik fortalt for mange år siden, og som fortæller noget om, hvor forskellig livet kan opleves – afhængigt af hvordan man *tar* det.